

Додаток 1 до наказу  
Славутицького ЗДО  
«Центр Софії Русової»  
від 01.09.2026 № 55

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

наказ директора  
Славутицького ЗДО  
«Центр Софії Русової»  
від 01.09.2026 № 55

**ПОЛОЖЕННЯ**  
**про запобігання та протидію насильству та**  
**жорстокому поводженню з дітьми**  
**у Славутицькому закладі дошкільної освіти «Центр Софії Русової»**  
**Славутицької міської ради Вишгородського району Київської області**

**1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

1.1. Це Положення регламентує організацію роботи у Славутицькому закладі дошкільної освіти «Центр Софії Русової» Славутицької міської ради Вишгородського району Київської області (далі - Заклад) щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми, зокрема булінгу (цькуванню). Положення розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про охорону дитинства», «Про дошкільну освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», постанов Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми», від 19.11.2025 № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми», наказу Міністерства освіти і науки України від 18.06.2026 № 961 «Про внесення змін до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу», інших нормативно правових актів.

1.2. **Основною метою Положення** є створення у Закладі безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема булінгу (цькування), формування культури нульової толерантності до насильства, забезпечення доступних способів повідомлення про випадки або підозру на випадки насильства, своєчасного розгляду таких повідомлень, належного реагування та надання допомоги постраждалим особам.

1.3. **Основними завданнями є:**

- запровадження системи заходів, спрямованих на запобігання насильству

та жорстокому поводженню з дітьми;

- формування у працівників Закладу відповідального ставлення до недопущення будь-яких форм насильства;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- створення доступного та безпечного механізму повідомлення про випадки або підозру на випадки насильства;
- своєчасне виявлення проявів та ознак насильства та потенційних ризиків його виникнення;
- оперативне реагування на повідомлення про можливі випадки насильства;
- забезпечення захисту прав та найкращих інтересів дитини;
- організація психологічної, соціально-педагогічної та іншої необхідної підтримки постраждалих осіб, свідків та кривдників;
- усунення причин та умов, що сприяють виникненню насильства, та запобігання повторним випадкам;
- забезпечення взаємодії закладу освіти зі службою у справах дітей, уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України, надавачами соціальних послуг та іншими суб'єктами реагування.

#### **1.4. Терміни, що використовуються у цьому Положенні:**

**Безпечне освітнє середовище** – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

**Насильство** – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

**Домашнє насильство** – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, а також погрози вчинення таких діянь.

#### **Види насильства:**

**економічне насильство** – форма насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості

користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в 2

отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися тощо;

**психологічне насильство** – форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

**сексуальне насильство** – форма насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

**фізичне насильство** – форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

**Булінг (цькування)** – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає законодавством обов'язків.

**Кривдник** — учасник колективу, який вчинив насильство, зокрема булінг (цькування), стосовно іншого учасника цього колективу;

**Постраждала особа** — учасник колективу, стосовно якого вчинено насильство;

**Свідок** — особа, яка була очевидцем насильства або якій відомі будь-які обставини, що стосуються випадку насильства;

**Учасники колективу** — здобувачі освіти, працівники закладу освіти, інші особи, залучені до освітнього процесу.

**Систематичність** – вчинення насильства два і більше разів протягом року.

**Посадова особа** – керівник та працівники закладу освіти, у тому числі педагогічні працівники, медичні працівники, тренери та інші працівники, які взаємодіють з дітьми.

1.5. Ознакою булінгу (цькування) є систематичне вчинення насильства особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу. Насильство вважається систематичним, якщо воно вчиняється **два і більше разів протягом 12 місяців** з дня реєстрації повідомлення про перший випадок насильства або з дня

вчинення першого насильства незалежно від наявності та/або реєстрації з

повідомлення про перший випадок.

1.6. Факт вчинення булінгу (цькування) встановлюється виключно рішенням суду, яке набрало законної сили. Встановлення юридичного факту булінгу (цькування) не є завданням комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

## **2. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

### **2.1. Здобувачі освіти мають право на:**

- повагу до людської гідності;
- безпечні та нешкідливі умови навчання;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, жорстокого поводження, експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації, приниження честі та гідності;
- отримання інформації про способи повідомлення про насильство та можливості отримання допомоги;
- звернення із повідомленням про можливий випадок насильства, у тому числі анонімно;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг у разі, якщо дитина постраждала від насильства, стала його свідком або вчинила насильство;
- бути вислуханими під час розгляду випадку, який їх стосується, відповідно до віку та рівня зрілості;
- захист конфіденційної інформації та персональних даних.

### **2.2. Здобувачі освіти зобов'язані:**

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси інших учасників освітнього процесу;
- дотримуватися етичних норм та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти;
- не допускати будь-яких форм насильства, жорстокого поводження, булінгу (цькування), дискримінації та приниження гідності інших осіб;
- повідомляти про випадки насильства або жорстокого поводження, свідками яких вони стали або про які їм стало відомо.

### **2.3. Працівники, які залучаються до освітнього процесу, мають право на:**

- захист професійної честі та гідності;
- захист від будь-яких форм насильства, дискримінації та експлуатації;
- отримання інформаційної, методичної та консультативної підтримки з питань запобігання та протидії насильству.

### **2.4. Зобов'язані:**

- дотримуватися педагогічної етики; - поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дітей та інших учасників освітнього процесу;
- не допускати будь-яких форм фізичного, психологічного, сексуального, економічного насильства, жорстокого поводження, дискримінації та

приниження гідності дитини;

- сприяти формуванню безпечного освітнього середовища та ненасильницької культури взаємодії;
- бути ознайомленими з цим Положенням та алгоритмом реагування на випадки насильства;
- у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною діяти відповідно до розділу 4 цього Положення.

## **2.5. Батьки або інші законні представники здобувачів освіти мають право на:**

- захист відповідно до законодавства прав та законних інтересів здобувачів освіти;
- отримання інформації про діяльність закладу освіти, результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є), результати оцінювання якості освіти в закладі освіти та його освітньої діяльності;
- отримання інформації щодо заходів із запобігання та протидії насильству в закладі освіти;
- подання керівнику закладу освіти (у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною керівником закладу освіти засновнику закладу освіти та/або уповноваженому ним органу (особі) усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною, а також стосовно інших учасників освітнього процесу, вимагати невідкладного (протягом однієї доби з моменту надходження) реагування на такі випадки;
- отримання інформації щодо порядку та умов проходження їхньою дитиною, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, відповідних програм для таких осіб.

## **2.6. Зобов'язані:**

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

### **3. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ НАСИЛЬСТВУ, ЗОКРЕМА БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)**

3.1. Система запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), у Зкладі створюється керівником закладу освіти відповідно до вимог чинного законодавства.

3.2. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), є постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання насильству, зокрема булінгу (цькуванню), та потенційним ризикам його виникнення;
- виявлення проявів і ознак насильства, зокрема булінгу (цькування), та потенційних ризиків його виникнення;
- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), та усунення або мінімізацію потенційних ризиків його виникнення.

3.3. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), ґрунтується на принципах:

- найкращих інтересів дитини як найвищого пріоритету;
- недискримінації за будь-якими ознаками;
- ненасильницької поведінки у міжособистісних стосунках;
- партнерства та підтримки між педагогічним колективом закладу освіти і батьками (іншими законними представниками) дітей;
- особистісно орієнтованого підходу до кожної дитини;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності;
- участі учасників освітнього процесу у прийнятті рішень відповідно до законодавства та установчих документів закладу освіти.

3.4. Основними заходами щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми, зокрема булінгу (цькуванню), є:

#### **1) превентивні заходи:**

- затвердження та реалізація Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- затвердження та реалізація Плану заходів щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми, зокрема булінгу (цькуванню);
- використання форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (**додаток 1 до Положення**);
- ведення реєстрації внутрішніх інцидентів (журналу безпеки) або обліку повідомлень про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми (**додаток 2 до Положення**);
- використання анкети анонімного опитування для дітей (**додаток 3 до**

### **Положення);**

- інформування дітей, батьків або інших законних представників дітей та працівників закладу освіти з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми, зокрема булінгу (цькуванню);
- проведення регулярного оцінювання ризиків виникнення насильства та жорстокого поводження з дітьми в освітньому середовищі, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, та моніторинг ефективності таких заходів;
- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийняття на роботу працівників закладу освіти;
- формування в учасників освітнього процесу ненасильницьких моделей поведінки, культури діалогу, взаємоповаги та конструктивного вирішення конфліктів;
- залучення органів учнівського самоврядування до реалізації превентивних заходів;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного запобігання насильству, зокрема булінгу (цькуванню).

### **2) заходи з виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема можливі випадки булінгу (цькування):**

- забезпечення доступних, зрозумілих і безпечних способів повідомлення про випадки або підозру на випадки насильства;
- забезпечення можливості подання анонімного повідомлення;
- реєстрація та розгляд повідомлень у порядку і строки, визначені законодавством та цим Положенням;
- невідкладне реагування у разі виявлення ознак насильства;
- забезпечення безпеки та захисту прав і найкращих інтересів дитини;
- скликання та організація роботи постійно діючої комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми у випадках, передбачених законодавством;
- визначення потреб постраждалої особи, кривдника та свідків у психологічній, соціально-педагогічній та іншій допомозі;
- визначення та реалізація заходів виховного впливу відповідно до законодавства;
- вжиття заходів щодо усунення причин та умов виникнення насильства і запобігання повторним випадкам.

### **3) заходи з навчання та підвищення обізнаності:**

- організація навчань, тренінгів, інформаційно-просвітницьких та інших заходів для працівників закладу освіти щодо розпізнавання ознак насильства, алгоритмів реагування, забезпечення прав та найкращих інтересів дитини;
- проведення інформаційних та просвітницьких заходів для здобувачів освіти щодо прав дитини, особистих меж, ненасильницького спілкування, безпечної поведінки, булінгу та кібербулінгу, способів захисту і звернення по допомогу;

- інформування та залучення батьків (інших законних представників) до заходів щодо створення безпечного освітнього середовища;
- поширення інформаційних та методичних матеріалів щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

#### **4) заходи з моніторингу та оцінювання ефективності:**

- регулярне оцінювання стану безпеки освітнього середовища;
- проведення анонімних опитувань здобувачів освіти та, за потреби, опитувань батьків і працівників;
- аналіз повідомлень та зареєстрованих випадків насильства;
- аналіз причин і умов, що сприяли виникненню насильства;
- моніторинг виконання та ефективності заходів реагування і виховного впливу;
- перегляд та коригування заходів щодо запобігання насильству за результатами моніторингу.

#### **5) заходи з інформування:**

- розміщення у доступних для дітей, батьків (інших законних представників) та працівників місцях інформації про способи повідомлення про випадки насильства;
- розміщення контактів служб та установ, до яких можна звернутися по допомогу;
- розміщення відповідної інформації на офіційному вебсайті закладу освіти;
- забезпечення доступності інформації про можливість анонімного звернення.

3.4. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), має бути спрямована на:

- створення безпечного і здорового освітнього середовища;
- визначення стану, причин і передумов поширення насильства, зокрема булінгу (цькування);
- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу;
- формування ненасильницьких моделей поведінки, культури діалогу та ненасильницької комунікації;
- активне залучення учасників освітнього процесу до запобігання насильству.

## **4. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ТА РЕАГУВАННЯ НА МОЖЛИВІ ВИПАДКИ НАСИЛЬСТВА**

### **4.1. Механізм подання повідомлень.**

Заклад освіти забезпечує функціонування доступного та безпечного механізму подання повідомлень про можливі випадки насильства, зокрема булінгу (цькування). Повідомлення може бути подано:

- усно;
- письмово;
- телефоном;
- засобами електронної комунікації;

- через скриньку для паперових повідомлень;
- іншим доступним способом, визначеним закладом освіти. Особа має право залишити повідомлення анонімно.

#### **4.2. Реєстрація повідомлень**

Кожне повідомлення, що надійшло до керівника закладу освіти, реєструється у день його надходження у Журналі фактів виявлення про насильство та жорстоке поводження з дітьми. Якщо повідомлення надійшло у вихідний, святковий, інший неробочий день або у позаробочий час, його реєстрація здійснюється у перший наступний робочий день.

Відповідальна особа, визначена наказом керівника закладу, здійснює реєстрацію повідомлення та забезпечує його підготовку до розгляду.

#### **4.3. Розгляд повідомлення**

Керівник закладу освіти протягом однієї доби з дня реєстрації повідомлення зобов'язаний його розглянути.

#### **4.4. Дії працівника закладу освіти**

Працівник закладу у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною зобов'язаний:

- вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження;
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- невідкладно звернутися до органів Національної поліції України;
- невідкладно повідомити керівника закладу освіти;
- повідомити батьків або інших законних представників дитини у паперовій або електронній формі, крім випадків, коли батьки або інші законні представники є кривдниками дитини.

Якщо можливим кривдником є керівник закладу освіти, повідомлення подається засновнику закладу та/або уповноваженому ним органу (особі), а також відповідним органам у порядку, визначеному законодавством.

#### **4.5. Дії керівника у разі виявлення ознак насильства**

У разі виявлення ознак насильства керівник закладу освіти невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин з часу виявлення таких ознак:

- вживає заходів для припинення насильства та унеможливлення його повторного вчинення;
- повідомляє батьків дитини, крім випадків, коли кривдниками дитини є її батьки;
- письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу у справах дітей за місцем розташування закладу освіти з одночасним інформуванням територіального органу Національної соціальної сервісної служби України та Державної служби у справах дітей;
- за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- вживає інших необхідних заходів для забезпечення безпеки дитини відповідно до законодавства.

Керівник закладу освіти не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня

отримання повідомлення скликає засідання постійно діючої комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми. Порядок роботи комісії (додаток 4 до Положення ).

#### **4.6. Якщо ознаки насильства не виявлено**

Якщо за результатами розгляду повідомлення ознак насильства не виявлено, інформація, викладена у повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства.

За результатами такого аналізу заклад освіти визначає та реалізує заходи, необхідні для усунення або мінімізації ризиків та запобігання можливому насильству.

#### **4.7. Домашнє насильство**

У разі виявлення ознак домашнього насильства реагування здійснюється відповідно до законодавства України про запобігання та протидію домашньому насильству.

### **5. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ**

5.1. Заклад освіти здійснює регулярне оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми.

5.2. За результатами оцінювання ризиків визначаються заходи щодо їх усунення або мінімізації та здійснюється подальший моніторинг їх ефективності.

5.3. Для оцінювання стану безпеки освітнього середовища можуть використовуватися:

- анонімні опитування здобувачів освіти;
- опитування батьків і працівників;
- аналіз звернень та повідомлень;
- аналіз зареєстрованих інцидентів;
- спостереження за соціально-психологічним кліматом;
- інші методи, що не порушують права та гідність дитини.

5.4. За результатами моніторингу вносяться зміни до профілактичних заходів, Плану заходів та, за потреби, цього Положення.

### **6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ**

6.1. Особи, винні у вчиненні насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, несуть відповідальність відповідно до законодавства України.

6.2. Працівники закладу освіти несуть відповідальність за невиконання або неналежне виконання обов'язків щодо захисту дітей від насильства відповідно до законодавства.

6.3. Неповідомлення уповноважених органів про випадки насильства у випадках, коли таке повідомлення є обов'язковим відповідно до законодавства, тягне за собою відповідальність, установлену законодавством.

6.4. Особи, які беруть участь у розгляді повідомлень та наданні допомоги,

зобов'язані забезпечувати конфіденційність інформації та захист персональних даних.

## **7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

7.1. Це Положення затверджується наказом керівника Закладу та є обов'язковим для виконання працівниками закладу освіти.

7.2. Працівники закладу освіти підлягають обов'язковому ознайомленню з цим Положенням.

7.3. Основна інформація щодо порядку повідомлення та реагування на випадки насильства доводиться у доступній формі до відома здобувачів освіти та їхніх батьків або інших законних представників.

7.4. Положення, План заходів щодо запобігання та протидії насильству, інформація про способи повідомлення, склад постійно діючої комісії та контакти служб допомоги оприлюднюються на офіційному вебсайті закладу освіти.

7.5. Положення переглядається у разі зміни законодавства, за результатами моніторингу його виконання або в разі необхідності вдосконалення системи запобігання та протидії насильству.

7.6. У питаннях, не врегульованих цим Положенням, заклад освіти керується чинним законодавством України.